

10. Наказ Міністра оборони України «Про затвердження Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України» № 9 від року.

11. Організація навчального процесу в університеті: Методичний посібник. – Харків: ХВУ, 1999. – 316 с.

12. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студентов педагогических вузов: В 2 кн. / И.П. Подласый. – М.: Гуманит. изд центр ВЛАДОС, 2000. – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.

13. Сучасний тлумачний словник української мови / Уклад.: Олексієнко Л.П., Шумейло О.Л. – К.: Кобза, 2002. – 544 с.

14. Чистовська І.П. Формування педагогічної компетентності майбутніх магістрів військового управління : дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Ірина Петрівна Чистовська / Національна академія оборони України. – К., 2006. – 226 арк.

15. Шадриков В.Д. Методика оценки уровня квалификации педагогических работников / В.Д. Шадриков, И.В. Кузнецова. – М.: МО и науки РФ, Институт содержания образования Государственного университета – высшей школы экономики, 2010. – 173 с.

В статье анализируется сущность научной диффиниции “критерий” и подаются критерии и показатели оценки готовности к педагогической деятельности преподавателей физического воспитания, специальной физической подготовки и спорта высших военных учебных заведений.

УДК 378.147

ОСОБЛИВОСТІ ОТРИМАННЯ ПОДВІЙНИХ ДИПЛОМІВ

Є.С. Гордійчук, аспірант

У статті розглянуто питання особливостей отримання подвійних дипломів. Болонська декларація серед інших важливих завдань передбачає взаємне визнання кваліфікацій і відповідних документів у галузі вищої освіти, вирішення яких має сприяти формуванню єдиного простору вищої освіти в Європі. Відзначено, що у світлі реалізації завдань Болонського процесу особливо гостро стоїть питання про забезпечення відповідності програм української вищої освіти з тими принципами, про які домовилися під час підписання Болонської Декларації та інших документів, прийнятих в період її розвитку.

Система професійної освіти, Болонська декларація, кваліфікації, подвійні дипломи.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Болонський процес вивів регулювання систем вищої освіти за рамки національних кордонів

держав і встановив ціду низку вимог і критеріїв для національних систем, що призвели до необхідності реформування традиційних систем регулювання, як за формою, так і за змістом. Як відомо, у Болонській декларації сформульовано основні цілі та завдання в галузі забезпечення сумісності, порівнянності та гармонізації національних освітніх систем вищої освіти в країнах Європи. Коріння проголошених у Декларації підходів сягають у Велику хартію університетів (Болонья, 1988) і Сорбонську декларацію (Париж, 1998) [1].

У Європі ідея спільних і подвійних ступенів активно обговорюється з 80-х років минулого століття. Причинами дискусії стала необхідність взаємного визнання дипломів, одержуваних в європейських університетах, в умовах складного загальноєвропейського ринку праці.

Наприкінці 80-х років цей процес отримав серйозний імпульс у зв'язку з створенням програми Erasmus, що дозволяє закладати основи «м'якої» кооперації між європейськими університетами. Зокрема, система ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System: Європейська система переведення і накопичення кредитів) дозволяла перезараховувати і визнавати періоди навчання в університеті іншої країни, надавши тим самим можливість європейським студентам брати участь у програмах мобільності [2].

З іншого боку, доступ випускників європейських університетів на ринки інших європейських країн став реальністю у зв'язку з прийняттям цілого ряду законопроектів на тлі європейської інтеграції.

З початком Болонського процесу в 1999 році і впровадженням рівневої системи (бакалавр – магістр – PhD), а також прийняттям заходів щодо забезпечення порівнянності дипломів, ці починання отримали подальший розвиток [1].

Аналіз останніх досягнень і публікацій з теми. В українському науковому просторі тему реформування та інноваційного розвитку вищої освіти досліджено у працях В. Андрущенко, В. Г. Кременя, М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаша, В. Д. Шинкарука, В. В. Грубінко, І. І. Бабина. Академічну мобільність як складову європейського простору вищої освіти вивчали О. І. Гонти, І. С. Каленюк. Про керування спільними освітніми програмами йдеться в статтях Карпукіної О.А., Джуринаського А.Н., Ефремова А.П., Чистохвалова В.Н.

Аналіз досліджуваної літератури свідчить про те, що нині існують численні напрацювання з різних аспектів педагогічної науки, в тому числі і освітніх інновацій. Програмами визнання українських дипломів в країнах Європи займається чи не кожен вищий навчальний заклад України, розробляючи свій оптимальний план.

Мета статті – розглянути питання отримання подвійних дипломів на основі освітніх програм відповідно до європейського розуміння, рівня і рамок академічної якості.

Виклад основного матеріалу. У документах за підсумками зустрічі європейських міністрів освіти в 2001 році в Празі серйозно обговорювалися завдання розвитку міжвузівських програм, що ведуть до отримання по-

двійних або спільних ступенів. Програми подвійних дипломів між європейськими університетами отримали повну підтримку в Болонському процесі. Фактично, вони були визнані в якості одного з головних інструментів створення загальноєвропейського простору вищої освіти [2].

Шлях України у створенні програм подвійних дипломів з європейськими університетами розпочався з 16 вересня 2005 року у м.Болонья (Італія) приєднанням до європейської декларації вищих навчальних закладів Великої Хартії Університетів – Magna Charta Universitatum, яка охоплює фундаментальні принципи, права та обов'язки університетів, як ключових центрів культури, знань і досліджень, та об'єднує 528 провідних університетів Європи, серед яких 14 – українських; з приєднання України до Болонського процесу. Відповідність всім основним цілям Болонського процесу (порівняння ступенів і програм, багаторівнева система навчання, академічна мобільність, якість, визнання дипломів, конкурентоспроможність) зробило ідею створення програм подвійних або спільних ступенів одним з пріоритетів європейської освітньої політики, дало помітний поштовх їх розвитку в Європі в останні роки. У багатьох провідних університетах України успішно функціонують програми подвійних дипломів, наші студенти мають можливість навчатися і отримати відповідний диплом в Німеччині, Франції, Норвегії, Греції, Чехії, Південній Кореї та інших країнах [3].

Європейське співтовариство вживало серйозних заходів для сприяння розвитку університетських програм подвійних дипломів. У рамках Європейської асоціації університетів проводилися дослідження програм подвійних дипломів в європейських країнах. наприклад:

- «Survey on Master Degrees and Joint Degrees in Europe» (2002),
- «Developing Joint Masters Programmes for Europe» (2004-2006).

Пройшла також ціла серія семінарів (в Стокгольмі в 2004 і 2005 рр, У Мантуї в 2003 р.), конференція в Румунії (2003 р.), конференція в Берліні (2006 рік) [2].

Розроблялися програми підтримки освітніх партнерств, фінансовані Європейським Союзом, що охоплюють не тільки процес створення освітніх програм, а й методичне забезпечення контролю якості та менеджменту.

У ході проведення досліджень і обговорень проблематики програм подвійних дипломів було виявлено різноманіття форм, моделей, і, головне, різного розуміння їх змісту. Для подолання подібної нечіткості була вперше зроблена спроба дати визначення програм подвійних (спільних) ступенів [4].

Програми подвійних дипломів – програми, засновані на порівнянності і синхронізації освітніх програм університетів-партнерів і характеризуються прийняттям сторонами загальних зобов'язань з таких питань, як визначення цілей програми, підготовка навчального плану, організація навчального процесу, для отримуваної кваліфікації. Зокрема:

- навчальний план повинен бути розроблений і затверджений двома або більше інститутами - партнерами ;
- студенти з одного університету вивчають частину програми в університеті-партнері;

- перебування студентів в університетах-учасниках міжвузівських програм має зіставну тривалість;

- періоди навчання і результати іспитів у партнерському ВНЗ повинні цілком визнаватися і автоматично зараховуватися на основі діючих в університетах-партнерах домовленостей, загальних принципів і стандартів забезпечення якості;

- викладачі кожного ВНЗ, який бере участь в спільній програмі, повинні викладати і у ВНЗ-партнерах, спільно розробляти навчальний план і входити до складу загальних прийомних або атестаційних комісій;

- по закінченні навчання студентам присвоюються ступені кожного ВНЗ-партнера, або ж один спільний ступінь, про який існує домовленість між ВНЗ-партнерами [4].

При цьому підкреслювалося, що не всі програми подвійних дипломів обов'язково повинні відповідати всім перерахованим вище вимогам, особливо, якщо вони все ще знаходяться на стадії розробки. Разом з тим, ключовими критеріями програм подвійних дипломів є те, що вони базуються на спільній розробці та здійсненні інтегрованих навчальних планів. При цьому елемент міжнародної мобільності є вбудованим і обов'язковим для вищої професійної освіти, яка завершувалася одержанням спільного ступеня.

Так, в процесі розробки знаходиться домовленість між Національним університетом біоресурсів і природокористування України (НУБіП) та Варшавським університетом наук про життя (SGGW). Студенти з SGGW, отримують ступінь магістра в НУБіП, а також ступінь магістра в SGGW, коли вони навчатимуться за двоступеневою програмою в обох університетах.

Студенти з НУБіП, отримують ступінь магістра в SGGW, а також ступінь магістра в НУБіП, коли вони навчатимуться за двоступеневою програмою в обох університетах.

Ця можливість буде доступною для студентів при дотриманні наступних вимог:

- програма ступеня магістра в SGGW є визнаною і акредитованою. SGGW має систему бакалавр – магістр;

- програма ступеня магістра в НУБіП є визнаною і акредитованою. НУБіП має систему бакалавр – магістр;

- кредитні пункти в НУБіП номіновані в ECTS;

- кредитні пункти в SGGW номіновані в ECTS;

- навчання в SGGW проводитиметься польською або англійською мовами;

- навчання в НУБіП проводитиметься українською або російською мовами.

Двоступеневі програми будуть описані у додатках, які відносяться до Листа – угоди і являються його невід'ємною частиною. Додатки повинні бути підписані уповноваженими особами від обох сторін.

Висновки і перспективи подальших наукових досліджень. Загальний вектор Болонського процесу спрямований на збереження культурного багатства і мовної різноманітності Європи, заснованого на різноманітності національних традицій, та сприяння розвитку інноваційного потен-

ціалу Європи і її соціальному та економічному прогресу за допомогою посилення співпраці між європейськими вищими навчальними закладами. Структура цієї співпраці може бути різною, кожен університет обирає ту програму підготовки, яка є для нього прийнятною, мотивуючись тим, що програма подвійного диплому підвищує рейтинг ВНЗ, можливість отримання диплому європейського рівня веде до залучення іноземних студентів, що є вигідним з економічної точки зору. І, звісно, це своєрідно і природно організована система забезпечення контролю якості.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні результатів україно-польської структури отримання подвійних дипломів.

Список літератури

1. Воронкова В. Г. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти країн Європи / В. Г. Воронкова. // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2005. – Вип. 22. – С. 36–49.
2. Формирование европейского пространства высшего образования. Коммюнике Конференции министров высшего образования. Берлин, [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/docs/B/10-989-bridge-report>).
3. Міжнародні програми навчання за кордоном. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ksada.org/html/int3u.html>
4. Общая справка о системе образования в Польше [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.educationsystems.info/item466.html>
5. Урядовий кур'єр "Отримали подвійні дипломи" [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ukurier.gov.ua>

В статье рассмотрен вопрос получения двойных дипломов. Болонская декларация среди других важных задач предусматривает взаимное признание квалификаций и соответствующих документов в области высшего образования, решение которых должно способствовать формированию единого пространства высшего образования в Европе. Отмечено, что в настоящее время в свете реализации задач Болонского процесса особенно остро стоит вопрос об обеспечении соответствия программ украинского высшего образования с теми принципами, о которых договорились при подписании Болонской Декларации и других документов, принятых в период ее развития.

Система профессионального образования, Болонская декларация, квалификации, двойные дипломы.

Mutual recognition of qualifications and relevant documents in higher education is a major challenge in the Bologna Declaration. Solving these problems is to favor the common higher education in Europe. Currently, in the light of the objectives of the Bologna process is particularly acute issue of ensuring that programs Ukrainian higher education with the principles agreed upon during the signing of the Bologna Declaration and other documents adopted in its development. It is stated, that each university choose a training program that is acceptable to him, motivated by the fact that the double degree

program improves ranking university, getting a diploma European level leads to the attraction of foreign students, which is advantageous from an economic point of view. Graduates of European universities access to markets in other European countries became a reality due to the adoption of a number of laws in European integration.

System of professional education, the Bologna Declaration, qualifications, double diplomas.

УДК 371

**ВОЗМОЖНОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО
ИНТЕЛЛЕКТА УЧАЩИХСЯ УЧРЕЖДЕНИЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ
В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ С ПОМОЩЬЮ КЕЙС-МЕТОДА**

И.Г. Демидова, кандидат психологических наук

Обозначено место социального и эмоционального интеллекта среди многомерных компетенций педагога-психолога. Раскрыто понятие «эмоциональный интеллект». Показаны возможности формирования эмоционального интеллекта учащихся учреждений профессионального образования психолого-педагогического профиля в учебном процессе с помощью кейс-метода

Многомерные компетенции педагога-психолога, социальный интеллект, эмоциональный интеллект, кейс-метод.

Педагог-психолог должен обладать определенной суммой знаний и навыков, иметь соответствующие способности и профессионально важные качества. В коммуникативном плане профессия психолога – классический пример социальных специальностей, предполагающих наличие интерперсональных способностей, то есть таких качеств личности, которые обеспечивают успешное взаимодействие между людьми, понимание людей и результативное воздействие на них, установление контактов, организацию совместных действий.

При экспертных опросах психологов многие из них выделяют способность практически решать задачи на общение (талант общения) как специальную способность именно психологов. В структуре этой способности вычленяются: 1) умение полно и правильно воспринимать человека (наблюдательность, быстрая ориентация в ситуации); 2) умение понимать внутренние свойства и особенности человека (проникновение в его духовный мир, интуиция); 3) способность к сопереживанию (эмпатия, сочувствие, доброта и уважение к человеку, готовность помочь); 4) умение